

АС САЛАМ

АССАЛАМУ АЛЕЙКУМ, УЪЮГЮЗГЕ ЯХШЫЛЫКЪ

www.assalam.ru

№ 01 (126)

январь 2010 й.

сапар 1431 й.

Айда бир керен

чыгарыла.

Багъасы 17 манат

4

Намазны кыйматлыгъы

5

Али бин Абу Талиб

7

Имамланы советини жыйыны оьтгерилди

НА КУМЫКСКОМ ЯЗЫКЕ

БУСУРМАНЛАНЫ РУГЪАНИ - ЯРЫКЪЛАНДЫРЫВ ГАЗЕТИ

Редакторну колонкасы

Ассаламу алейкум, аявлу дин кърдашлар. Ѓалиги заманда Аллагъу таала динни йймагъа бизге берген ниъматлардан пайдаланмагъа, шоларга шюкюрлюк этмеге герекдир. Амма адамланы бир тамаша хасияты бар. Ёкъда кантылай, барда яхшылыкъны хадирина билмей. Лап шо кепде дин булан да. Бир йигирма йыллар алда Ислам динибиз Дагъыстанда не даражада экенни уллу чагъындагъы адамлар тюгюл, орта оьмюрдегилер де бек яхшы биле. Намаз кыйлагъанлар да аз эди, кыйлагъанлар да шону яшыра эди, жума намазлар кыйлынмай эди, гъаж кыйлма чы умут да этилмей эди. Гьересиз, бир аз вакътини ичинде гьал нечик алышынды. Аллагъ бизге динибизни юрютмеге, билим алмагъа нечик кеп имканлыкълар берди! Аллагъны кемеги булан, болагъан кююбюзде, биз де шолардан пайдаланмагъа кьарайбыз. Мадрасалар, межитлер ачабыз, йылдан йыл гъаж кыйлмагъа барагъан Россиядагъы халкъны кьобюсю дагъыстанлылар. Билимин теренлешдирмеге сюегенлеге де кеп ёл ачыкъ. Аллагъга шюкюр, ислам оьр охув ожакъларыбыз да, алимлерибиз де бар, гъатта тыш уьлкелерде де охуп билимни теренлешдирмеге имканлыкълар ёкъ тюгюл. Охув ожакъларда охумагъа имканлыкълар ёкълар да билимин артдырмагъа бола. Бизин «Ассалам» газетибиз орус ва дагъыстан миллетлени тиллеринде чыгъа, islamdag.ru деген интернет сайт да кеп иш эте, жума намазларда имамланы ваъзалары, айда бир керен оьтгерилген алимлени мажлислери хыйлы яхшылыкълар уьйрете, билим де бере. Ярыкъландырыв ишде кьумукъланы анадаш газети – «Ёлдаш» да кеп пайдалы иш эте, мунда да халкъга охумагъа кьужурлу маълуматлар бола. Амма информация ва тыш байлавлу кыйлагъа кьарайгъан министрликге янгы гъаким белгиленгенде, «Ёлдашны» дин булангъы аралыгъы арек бола туруп, арда да уьзюлюп кьалды. Халкъга динни етишдирмек учун, бу газет де, о газет де, башгъа информация кьураллар иш этгени булан артыкъ болмас. Неге тюгюл, дин алгъа гетмеге башлагъан буса да (шогъар да Аллагъга макътав этмеге тарыкъбыз), гъалиге рагъатланмагъа кеп эрте. Москвада адамларыбызны хыйлылары Аллагъга кьулдукъ этмеге башламагъан, намаз нечик кыйлмагъа герекни билмейгенлер де бар, башгъалар буса, намаз да, ораза да тутуп, башгъа янлагъа агъамият бермей кьоя, билимин теренлешдирмеге алгъасамай. Къысгъа оьмюрюбюзю ичинде Аллагъны рази этердей яшав кьуруп болмасакъ, дюньябыздагъы ва ахыратыбыздагъы гъалыбыз яхшы болмас чы! Бютюнлей халкъыбызны да, гъар ким оьз яшавубузну да яхшылашдырмагъа сюе бусакъ, аслусу – бары да дюньяланы да, оланы ичиндеги бары да ниъматланы Еси Аллагъга сужда кыйлып, Огъар таби болмагъа герекбиз. Шогъар инанмайгъанлар, Яратгъаныбызгъа берилип, ибадат этмеге къаст кыйлагъан халкъланы яшавун тергеп кьарасын, алдагъы гетген халкъланы тарихине кьарасын. Олардагъы берекетни, алгъа барывну гъис этмеге болар. Шо саялы нечакъы оьрге-тёбен атылсакъ да, Аллагъ бермегенни алмасбыз. Уьст этеген де, тюп этеген де, бай этеген де, ярлы этеген де ва гъар бир затны себебин кьаршы этеген де Аллагъдыр. Уьстюнлюкге етишмек учун, оьктемликни кьоюп, Аллагъга тавакал да этип, гъаракат этмеге тарыкъ, уьстюнлюкге элтеген ёлну тутмагъа тарыкъ шону булан юрюме тарыкъ. Билмейгенибизни уьйренип, динибизни камиллешдирмеге кьарап, Аллагъ айтгъан кюйде яшасакъ, гъарамлардан сакъланып буйрукъларын этип, эки де дюньяда насипли болургъа умут бар. Неге тюгюл, бары Аламны яратып, Еси болуп сакълап турагъан Аллагъ булай айта (манасы): "Аллагъ гьетере герти кюйде дин тутгъан иманлыланы ва дагъы да кеп даражалагъа гьетере дини булан бирге илмулу болгъанланы: дюньяда гьетере ва ахыратда". Гъар ким оьзюню халкъын сюеген ва шоларга яхшылыкъ ёрайгъан Аллагъны шу аятына айрыча тергев берип пикуру этип кьарасын. Шо муратлагъа «Ассалам» газетибиз де кьулдукъ эте. Газетибиз халкъ арада йыйлагъангъа гьере, охувчуларыны санаву артагъангъа гьере, йылдан йыл тиражы артагъангъа гьере, муратларыбыз аста-аста яшавгъа чыгъа деп айтмагъа ярай. Мисал учун, гетген йылны ахырына кьумукъ тилде чыгъагъан «Ассалам» газетни тиражы дёрт мингъа ярымгъа етишген эди. Аллагъ буюрса, бу йыл да газетни охувчуларыны, Ислам динни гъакъында билмеге сюегенлени санаву артар, алдагъыларына янгылары кьошулар. Бизин халкъга да, хоншу халкъларыбызгъа да бир Ислам динибизни айланасында, бир Аллагъга кьулдукъ этивню айланасында бирикмеге, татывлукъда ва кьардашлыкъда яшамагъа герек. Шолар этсек, Яратгъаныбызгъа да ярабиз, ишлерибиз де тюзелер.

Юртну имамы

Сурагъа: Ботаюртну жума межити

Кьумукъ тюзю уллу юртланы бириси Хасавюрт райондагъы Ботаюрт загъматчы халкъы булан белгиле. Совет дьвурде бу юртну совхозу районда лап бай, гелимли, мол тошюмлю эди. Мунда социалист загъматны Игити Агъмат Висайитов, орденлер, медаллар кьазанып загъмат текген оьзге хыйлылар чалышгъан. Ботаюртлу алимлени, язывчуланы, спортчуланы атлары кеплеге белгиле. Тарихни ва адабиятны сюегенлер бу юртда оьмюрюню ахырынчы йылларын миллетибизни оьктемлиги Йырчы Къазакъ яшагъанни да биледир. Янгы девурде де, ботаюртлулар алышынгъан яшавгъа кыйышып, далапчылыкъ этмеге, оьзгелерден арда кьалмас учун гъаракат этмеге къаст кыйла. Динибизге бакъгъан якъны айтсакъ, бу юртну халкъы бу тармакъда да алгъа барывну ёлунда, неге тюгюл олар Аллагъга кьулдукъ этив

– бары да яхшылыкъланы башы экенни яхшы анлай. Сыйлы Маккагъа ерли яв аякъдан барып, гъаж кыйлгъан Исахан гъажи Гъажиевни аты да ата юрту Ботаюртну дагъыдан дагъы белгиле эте. Бугюнго Ботаюртну яшавун билмеге сююп, юртну башындагъы имам булан лакъырлашыв этип, тёбенде Адилхан Элдараханов булангъы шо баянлыкъланы беребиз.

– Адилхан, сен кьайда охугъансан, имамлыкъланы кьайсы йылдан тутуп юрютесен?

– 1998-нчи йыл Буйнакск шагъардагъы Сайфулла кьадини атындагъы исламский институтну охуп битдирип, 2004-нчу йылдан берли Ботаюртда имам болуп ишлеймен. Мен охугъан охув ожакъны гъакъында айрыча исси сьзлер айтар эдим. Мунда хыйлы-хыйлылар охуп, билим алып, алим болуп чыкъланлар. Институтну ректору Арсланади гъажи, биз огъар

Дадам деп айтабыз, охувгъа бек тергевлю янаша ва ишине берилген адам деп айтмагъа тарыкъ. Гъаракатгъа гьере Аллагъдан берекет де бола. Шолалыкъда, бу охув ожакъ бизин йимиклер учун яшавгъа ёл ачды, яшавдан англав берди, илму берди, гъакъл кьошду десек бир де кьопдурув болмас. Динге берилмеге сюегенлени, билим алмагъа сюегенлени биз инг башлап Буйнакск шагъардагъы Сайфулла кьадини атындагъы институтгъа охумагъа бакъдырабыз, шонда охумагъа ёрайбыз.

– Имам деген кимдир, ол не йимик борчланы кюте?

– Ал заманларда имам шариатны да, дюнья ишлени де юрютеген адам эди. Ѓали буса, олай терен, бютюн якъны кьуршайгъан имамлар ёкъ. Кьобюсю гьалда, имамны иши ваъза, насипат булан, дин адатланы кютюв булан, намазны башында турув булан дазулана.

» 3

Арап Эмиратларда тамакю тартывгъа къаршы чаралар гёрюле

Бирлешген Арап Эмиратларда жамият транспортда, ябылгъан жамият ерлерде, машинни ичинде 12 йылдан гиччи яш бар буса, шоларда да сигарет тартмагъа гери урув билдирилген.

Эмиратланы Президенти шайх Халиф бен Заид аль-Нахайян къабул этген тамакю тартывгъа къаршы бу закон, адамлар яшайгъан биналаны кырыларында ерлешме де ерлешип, сигарет сагагъан кафелени ишин де гери ура.

Бу законну бузагъанлагъа къаршы чаралар къатты болажакъ деп гёз алгъа тутулгъан. Масала, эсгерилген ерлерде сигарет тартгъан адам къоду (штраф) тележек ва шону ойлчевю бир миллион дирхамгъа ерли (250 минг доллар) чыгъажакъ яда ол эки йылгъа ерли туснакъ этилинежек.

Эмиратланы савлукъ сакълаву министр Ханифа Гъассан чыгъаргъан бу закон тамакюню бу пачалыкыгъа гийиртмеге гери ура, эгер сигарет пачкаларда ону зараллыгыны гъакъында мекенли кюйде язылмагъан буса. Шо кюйде, тамакюню реклама этмеге де гери урула.

Янгы закон 18 йыл болмагъан жагъил адамлагъа тамакю сатмагъа да гери ура. Тамакю чачмагъа, оьсдюрге, тыш пачалыкылагъа ону сатмагъа да гери урула. Эгер компания яда адамлар янгы законгъа къаршы чыгъа буса, янгы законгъа гёре, оланы малын чыгъарып алмагъа да бола, гъатта шо идараланы япмагъа да ихтияр бериле.

Информация къраллар билдирген кюйде, бу законну мурады – Арап Эмиратланы ватандашларын, айрокъда жагъил адамларын, тамакю тартывдан сакъламакъ, тамакю компаниялар оланы бу яман мердешге уйретивден кърорумакъ.

Дубай деген эмиратда паркларда, пляжларда ва оьзге жамият ерлерде кальяны тартмагъа гери ургъан. Эки йыл алда Дубайдеги сатыв-алыв уллу тюкенлерде, ябылгъан жамият ерлерде 20 йылдан гиччи жагъил адамлагъа тамакю сатмагъа гери урулгъан болгъан.

Гетген йыл Абу-Даби деген эмиратда буса, тамакюню реклама этмеге гери ургъан болгъан.

Шарджа деген эмиратда буса, ябылгъан жамият ерлерде тамакю тартагъанлагъа къоду салынгъан. Къодуну ойлчевю бир минг дирхамгъа ерли гётерилген, идаралагъа салынагъан къоду буса, 10 – 20 минг дирхам.

Ахтарывлар гёрсетген кюйде, эмиратларда яшайгъан халкъны 29 проценти сигарет тарта, олардан 2,9 процент къатынгишилер, 25 проценти буса, 15 йыл да болмайгъан жагъил адамлар. Гъисаплагъа гёре, бу якъларда тамакю тартывгъа адамлар йылда 400 миллион доллар харжлай.

Гъал бу кепде дагъы къалмагъа ярамайгъанни англагъан гъакимиятлар, масъаланы чечмеге чаралар гёрмеге башлагъаны гёрюне.

Бютюндюнья бусурманлар учун рузнама гъазирленмеге герек

Джидда шагъардагъы (Сауд Арабстан) фикхни халкъара академиясы сав дюньягъа ортакъ бусурман рузнама гъазирленмеге герек деген ойгъа гелген.

Джидда шагъарда ерлешген фикхни халкъара ислам академиясыны баш секретары, профессор Абдул Салам Аббади сыйлы Маккада бусурман астрономлар ишлежек кърорум болдурмагъа таклиф этген. Бу кърорум оьзге идаралар булан бирликде, ислам дюньяда айны башы къачан башланажакъ гъакъда гъукму чыгъармагъа герек болажакъ.

Профессор Аббади айтгъан кюйде, бары да уьмет къабул этежек, бир ислам рузнаманы онгармагъа герек. Шо рузнамада бары да янлар гъисапгъа алынмагъа тарыкъ: айны башланыву, гюн тувушну ва гюн батышны вакътиси ва оьзгелер. Шо ишлер булан рузнаманы онгаражакъ хас Комитет машгъул болажакъ.

Аббади илму далиллеге асапангъан астроном гъисаплагъа таянмагъа чакъыргъан, неге тюгюл астроном гъисаплар тюз ва даим тергевлер этмеге имканлыкъ бере.

Илму къуллукъчу, профессор Абдул Вагъап бен Ибрагъим де айны башын белгилейген, байрам гюнлени токъташдырагъан ислам астрономлардан кърорулгъан Бютюндюнья ислам комиссия кърорумакъны талап этген. Бу гъаракатны мурады – рузнамаларда болагъан бир-бирине кыйышмайгъанлыкъны заралындан сакъланмакъ, уьмметни бирлигин де беклешдирмек.

Мычыгъышда янгы межит ачылгъан

Мычыгъыш республикадагъы Центарой деген юртда бугюнлерде янгы межит ачылгъан. Бу шат агъвалатда Мычыгъыш республиканы президенти Рамзан Къадыров, гъукуматны членлери, динагъюлер ортакъчылыкъ этген, деп билдириле. Жыйылгъанлар янгы межитде биринчи намаз да къылды.

– Янгы межитлер къроруп, биз янгыз динни гётереген болуп къалмайбыз, биз рутъ ва къылыкъ байлыкъланы да оьр этебиз. Шолайлыкъда, биз адамланы ишлерин ва ойларын таза этмеге къаст къылабыз, – деп билдирди Р.Къадыров оьзюню сёйлевюнде.

Мычыгъыш республиканы алимлерини Советини председатели Хож-Агъмат Къадыров айтгъан кюйде, янгы межит кърорулгъан ерде XIX асруну ахырында мадраса болгъан. Шонда гъалиги президентни уллатасыны атасы Абдул-Къадыр отуз йылланы узагъында яшланы илмугъа уйирете болгъан.

– Мычыгъышда айтылгъан алимни вариси бу ерде булай арев межит къроргъаны нечик терен маъналыдыр. Булайлыкъ Къадыровланы агълюсюнде варисден варисте дин билимлер берилеге-

нин англата, – деди хоншу республиканы белгили алим Хож-Агъмат Къадыров.

Межитни умуми майданы 250 квадрат метр геле, онда бир вакътини ичинде 350 адам намаз къылмагъа бола. Межитни Мычыгъыш республиканы биринчи президенти Агъмат Къадыровну атындагъы жамият фонд чыгышлар этип, тизген.

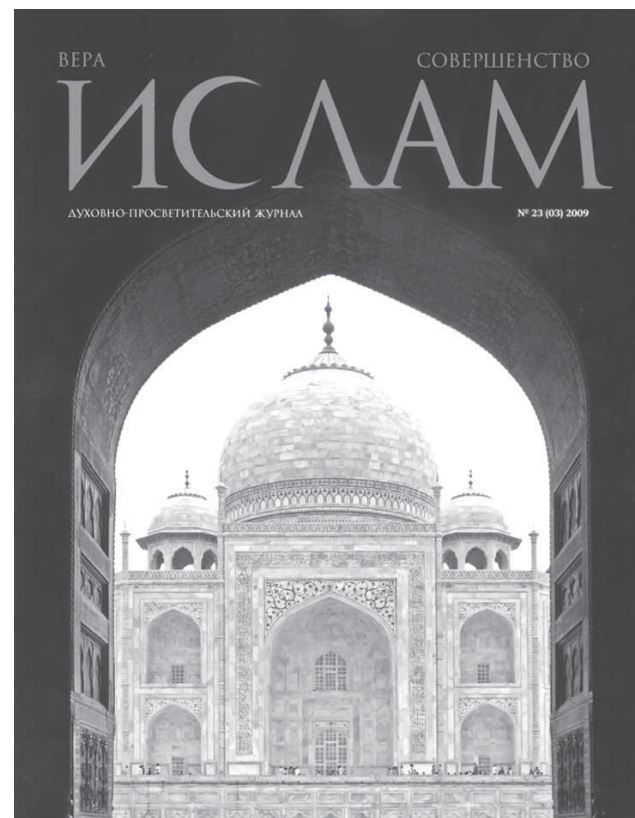
«Ислам» деген журналны янгы номери чыкыгъан

«Ислам» деген рутъани-ярыкъландырыв журналны гезикли номери ажайып тираж булан чыкыгъан. Гъали ону тиражы 130 мингге етишген! Арев безендирилген, бай суратлары, кърорлу маъкалалары булангъы бу журналны тиражы номерден номерге артагъаны охувчуланы Ислам динге бакъгъан тергевю де артагъанны гёрсете.

Бу номерде кёплер соравларына жаваплар тапмагъа, Ислам динни тарихин билмеге, машгъюр адамланы гъакъында охумагъа ва бютюнлей билимин де артдырмагъа болажакъ.

Шолай, артдагъы номерде охувчулар Къыргъыстандагъы ишлени гъалыны гъакъында, Муса пайхаммарны ва пиръавунну хабарын билмеге, Ислам динни православие булангъы аралыкъларыны гъакъында, бусурман агълюде гъал нечик болмагъа гереги гъакъда, Чиркейде оьтгерилген мавлетде чыгып сёйлеген Сайт-афандини сёзлерин ва оьзге пайдалы маъкалаланы охумагъа болажакълар.

Журналда бир-бир маъкалалар арап тилде чыгъагъанны гъакъында ташдырма герек. Шолайлыкъ, озокъда, «Ислам» деген журналны охувчуларыны сыдраларын бирден-бир генглешдире. Бу пайдалы журналны чыгъарагъанлар гъар агълюге ярыкъландырывну ярыгы ва берекет гелерге умут эте.

www.islamdag.ru деген сайтдан алынгъан

Юртну имамы

1 «

Масъалаланы чечмеге имканлыкъларыбыз кеп туюл буса да, бизге хыйлы халкъ канты булан геле бола. Булай алгъанда, имам кыргъыч йимик. Хавгъа батгъан аякъгийимлерин ишыптазалап гетегенде йимик, бизге де гелип, адамлар кыйгъыларын-дертлерин къопдуруп гетелер. Аллагъны кемеги булан, биз де болагъан кююбюзде ишибизни кютюп турабыз.

– Юртда не йимик масъалалар биринчи ерде?

– Мени эсима гелеген кюйде, гъалиге лап аслу масъала – яшланы тарбиялав, охутув. Билими ёкълар якъ-якъгъа да, терс якълагъа да тынч кюйде гетмеге бола. Дин якъдан башлапгъы, кюрчю билим алмакъ учун яшлар охуса да, сонг шону узатмагъа алгъасамайлар, неге туюл охувдан сонг кыйда барып ишлежегин, не булан машгъул бола-жагъын билмейгенинден кюркъа, амма бусурманлар болса да, кёбюсю адамлар рыцкъыны Аллагъ берегинин ва ону себеplerин Аллагъ оъзю кършы этегенин хантав болуп къала. Масала, гетген йыл бизин юртдан исламский институтлагъа янгыз дёртев охумагъа тюшген. Биз межитде яшланы бир нече гюбюн (къызланы да, уланланы да) илмугъа уйретебиз. Шоланы яртысы сама да шо охувун узата эди буса, юртубуз алимлерден бай болар эди.

– Юртну оъзге масъалаларыны гъакъында айта туруп, гъали-гъалилерде яллатылгъан эки тюкенни гъакъында да айтма герекдир?

– Бу тюкенлеге, ичги сата деп, белгисиз биревлер от салгъан. Бу эки де тюкенни есилерине сыйлы рамазан айда сама да ичги сатывун кыйсун деп тилевлер этилген болгъан деп айтыла. Амма олар акъчагъа жанаварлыкъ этип, шо ишни кыймайлар. Натихада, ким этгени билмесек де, шо тюкенлеге от салына. Эгер шо сатывчулар Аллагъдан кюркъуп, гери урулагъан къазанчын кыйгъан эди буса, балики, заралдан сакъланып болар эди. Бу масъаланы башгъа яны да бар. Эгер адамлар ичгиге авмай, шону кюлламай эди буса, ичги сатмагъа тарыкълыкъ да болмас эди. Шолайлыкъда, бу гезик де, оъзге гезиклерде де, болагъан кыйсы ишде де инг башлап оъз айыбыбызны излемеге тарыкълыкъ. Къырыкыбыздагъылар гъарам зат сата буса, секет телемей буса, оъзге терс, гюнагъ ишлер эте буса, лап башлап биз шону кюлубуз булан, болмасакъ сёзюбюз булан токътатмагъа герекбиз. Кюлубуз булан токътатмагъа имканлыгъыбыз ёкъ саялы, гъакъ сёзюбюзню бакъдырмагъа тарыкълыкъ. Шолай этсек де, гъалиге натихалар оър даражалы болуп битмегенине мюкюр болмагъа тарыкълыкъ, шо якъдагъы ишни гючлендирмеге де хыйл этебиз. Амма яхшы иш этемен деп, ким болса да, шо тюкенлени яллатгъанлар зулму этгенин билмеге тарыкълар ва къачан буса да жавапгъа тартылмай къалмажагъын эсинде сакъламагъа тарыкъ. Шо ишден бир пайда да чыкъмады, неге туюл шо адамлар гъали ичги сатывун кыймайлы, ишин узата. Олай этмеге ярамай. Гъалны яхшылашдырмакъ учун адамланы юреклерин алышдырмагъа тарыкъ, оланы Ислам динге багъып бакъдырмагъа герек.

– Юртну оъктемлиги белгили кочапны, дюньяны чемпиону деген атны къазангъан уланны оьлтюрген деген яман, аччы хабар гелди.

– Масъалаларыбызны шо лап да ямандыр. Шо нече де бек яхшы улан эди, динге берилген, кимге не яхшылыкъ этейим деп турагъан жагъ адам эди. Аллагъ берген гючюне ол бир де базанмай эди, биз шону бирт де ябушуп гёрмегенбиз. Маслагъатгъа да бек ювукъ адам эди. Бу масъалагъа биз гентг кюйде къраса, болгъан ишде аз буса да бизин айыбыбыз ёкъ туюлдюр. Кюйге къраргъанда, ол яшавун онгармакъ учун, Москвагъа гетген болмагъа герек. Амма биз шолай уланланы хадирин билип, тийишли кюйде сыйлап да, иш де берип, жамиятыбызгъа хыйлы пайда берген кюйде сакъламагъа герекбиз. Амма гъали не айтсакъ да пайда ёкъ. Ата-анагъа да бизге де сабурукъ этмеге тарыкъ. Аллагъны къадарына кършы чыгъып болмайбыз, не гёрсек де, Аллагъгъа шюкюр, деп

оъзюбюзню жыйып болмагъа тарыкълыкъ.

– Адилхан, Дагъыстангъа къабунгъан вагъгъабылыкъ деген аврувдан юрт сакъланып болгъанмы?

– Аллагъгъа макътав болсун, бизге шо аврув тиймеген деп айтмагъа ярай. Амма шолай деп парахат турмагъа ярамай ва биз де шо гъакъда гъар гюн, гъар жума дегенлей халкъгъа билим, англав этишдирмеге кърарайбыз. Ондан алда бизге башгъа масъала бар – шо да ичгичилик ва наркотик кюллав. Аз буса да, жагъиллени арасында шолайлар

нун гётермеге къраргъан эди. Гъали шо масъала бармы?

– Масъала болмагъа чакъы зат ёкъ эди. Яшлар не заманда ябушмагъан бир-бири булан? Амма тышдан биривлер бизин кисдирмеге чи къраса да, муратларына етмеге болмады, биз кърдаш тавлу халкъ булан парахатлыкъда яшайбыз, Аллагъ буюрса, энниден сонг да яшарбыз. Мунда бары да зат тюзелген деп де айтмагъа болмайман. Ботаюртда гъали эки жума межит бар ва бир юрт да болуп, эки жума намаз кыйлына, аслусу толмайгъангъа да кърарамайлы. Дин шолай этмеге яратмай буса

Суратда: Ботаюртну имамы Адилхан Эльдарханов.

да ёлугъа. Бу масъаланы чечмек учун, инг башлап тарбиядан башламагъа герек бола. Бизин юртда авлетлерин Ислам динге бакъмагъа кыймайгъан хыйлылар бар. Олайлар кызыларына явлукъ байламагъа гери ура, авлетлери дин охув ожакъларда охугъанни да сыймей. Сайки, оъзлеге вагъгъабылар деген атны тагъажакъдан кюркъалар. Сакъалы бар буса яда бусурман тиштайпалагъа борч гъижапны гиегенлер шоссаягъат вагъгъабы боламы дагъы? Сакъалы текени де бола, амма о вагъгъабы туюл чю! Шо кепде, бусурманланы да айырып болмагъа герек. Айырып болмакъ учун буса, адамлагъа билим тарыкъ. Кёбюсю балагъларыбыз, масъалаларыбыз илмуну ёкълугъундан бола. Сонг да адамлар не айтар деп тартынмагъа тарыкъ туюл, Аллагъны ачыву чыгъардан кюркъмагъа герек.

– Юрт жамият, халкъ имамгъа тынглаймы?

– Олайлар да, булайлар да бар. Адамларыбыз даим имамгъа тынглап юрюй деп айтмагъа кыйын. Масала, намаз кыйлагъан бютюнлей бары да халкъ жума намазгъа геливню агъамиятын агъламайгъангъа ошай. Англай эди буса, межитибиз жума гюнлерде бош ер де къалмайгъан кюйде адамлардан тыгъылып толар эди. Ишибизни Ислам динни айланасында адамланы бирикледиривден башламагъа дурус гёребиз. Шолайлыкъ бизин юртгъа да, савлай уьмметибизге де бек гъажатлы. Амма шайтан да бош турмай. Адамларда оъктемлик деген яман хасият бар. Шо да хыйлы четим эте. Инг башлап къартларыбыз бизге уьлгю гёрсетип, биригивню ёлуна туюшондире эди буса, башында оъзлер де туруп, гъал шайлы алышынаргъа шеклик ёкъ. Эгер шолай болуп йиберсе, оланы арты булан жагъиллер де биригер эди.

– Адилхан, Ботаюртда биз алдын яшлар ябушуп, биревлер миллетчиликни кызу-

да, Умаш авудда яшайгъанлар гелип бизин булан бир болуп жума намаз кыймайлар. Мен олагъа ана тилинде ваъза этмеге боласыз деп де айтгъан эдим, амма имамы рази болса да, халкъы рази болмагъа сыймеди. Гележекде бир пикругъа гелербиз деген ой чу бар. Миллет айырыв бусурман адамгъа кыйышагъан хасият туюл, миллетчиликни Ислам дин гери ура. Динибиз бир болгъан сонг, биригив де боларгъа инанаман. Оъктемлик яман зат, шондандыр бу масъаланы башы да. Иблис де шо хасияты саялы кёкден туюшюрюлген болгъаннунутмайыкъ ва шону ёлуна туюшмейик.

– Имам бизин тувмадан тутуп ахыр ёлубузгъа ерли элтеген ёлдашыбыз гъакъда унутуп къалабыз...

– Гертиден де, яш тувса да, гебин кыйыла буса да, жаназа кыйлына ва адам гёмюле буса да – бары да гезиклерде имам ортакъчылыкъ этип гелген. Гъар онгайлы ерлерде биз адамлагъа Аллагъны буйрукъларын этишдирмеге кърарайбыз, Ону гъакъында айтабыз, тюз ёлгъа бакъдырмагъа гъаракат этебиз. Натиха гёрюнмей де къалмас, Аллагъ буюрса. Биз гъаракат этсек кытулабыз, къалгъан яны Яратгъаныбызны ихтиярында. Гъалиге кеп-кеп зат бар адамлагъа англашылмайгъан яда олар къабул этмеге сыймейген. Шону уьстюнде ишлейбиз, Аллагъгъа бизге кёмек этсин деп тилейбиз. Айтмагъа зат азмы?! Тойларыбыз нечиқдир? Гъатдан озуп, тазиятланы да негер айландырып барабыз? Оьлюге бир пайда да гелтирмейген, уьстевюне зарал этмеге болагъан багъалы-багъалы сын ташлар да недир? Гъай аман, билим этишмейгенлик гъар гюн билине. Яратгъаныбыз бизге языкъсынар деп умут этебиз.

– Адилхан, дуаларыбызны Аллагъ къабул этсин, лакъырлашыв саялы сагъа баракалла. Сагъа Аллагъ тавфикъ берсин оъзю рази болагъан кюйде жамият булан бирче юрюме. Амин.

Азиз Мичигишев.

Тюз ёлгъа тюшейик

Имамны кабинетине кырк йыллар болагъан эргиши гире, янында дагъы да бирев бар. «Ассалам алейкум». «Ваалейкум салам». «Бизге межитни имамы тарыкъ». «Сиз ону алдындасыз. Не масъалагъыз бар?» «Биз гебин кыймагъа гелгенбиз». «Гелин кызгъа сиз ким боласыз?» «Мен кызны агъайыман, ону атасы мени вакил этген». «Кызны атасы оъзю кыйда?» «Ол шагъарда ёкъ». «Яхшы, олтуругъуз. Амма башлап бир нече сорав бермеге герек болажакъ, неге тюгол кызны эрге бермеге пуршавлукъ ёгъун токъташдырмагъа герекбиз». «Яхшы». Имам жабардагъы халчагъа олтурмагъа таклиф эте. Гелгенлер суйсюнмей туруп эрге олтурагъанны герюп, имам олагъа: «Рагъат ерлешигиз», – дей. Арты булан: «Аякъларыгъыз сама да аврумаймы?» – деп де сорай. «Ёкъ», – деп, вакил жаваплана. Аякъларда багъана ёкъну билип, имам иш тереңде экенни англап, олагъа: «Багъышламакъны тилеймен, тек бир соравгъа жавап бергенни сюер эдим. Сиз намаз кыламысыз?» «Кыймайман», – деп вакил ачывлу кюйде жавап бере. «Къачан буса да кыйлганмысан?» «Бир нече йыл алда кыйлган эдим». Имам гелгенлеге намаз кылывну агъамиятлыгъын, Ислам дин огъар бакъдырагъан тергевню англата ва шу мюгълетден тутуп борч намазланы дагъы къутгъармагъыз деп насигъат эте. Иннемей имамгъа тынглагъан сонг, ол адам: «Сагъа шо не этме тарыкъ? Сен оъзюнгню борчунгню кютмеге башла», – дей. «Гебин кыйывну оъз шартлары бола. Шолагъа кызгъа жавап берген адам да, вакил де кыйышмагъа тарыкъ. Масала, ол Аллагъны ёлундан тайышгъан, гюнагъны ичиндеги адам болмагъа герекмей», – деп, имам парахат кюйде англата. Шо сёзлерден сонг гелинни агъайы булай деп айта: «Гюнагъларым саялы мен оъзюм жавап бережекмен, сагъа оланы тиеген ери ёкъ. Намазны гъакъында айтсам, ону кыйлмагъа мени гъалиге мурадым ёкъ, ялган айтмагъа негер тарыкъ?» «Шолай буса, мен сени ортакъчылыгъын булан гебин кыймагъа болмайман», – дей имам. «Сен борчлусан», – деп, вакил имамгъа тавушун гетере. «Мен мунда сен суйгенни

этмек учун олтурмагъанман, мен шариатгъа гере юрюмек учунман», – деп, имам къатдырып айта. «Бу адамны уъзюрю себеби бар», – деп, вакил булан гелген адам кюша. «Уъзюрю себеби болуп бола гъакъылдан тайышгъан адамны, гъакъылбалыкъ болмагъан яшланы, гъайизни вакътисинде къатныгилени. Бу адамда буса, мен шо себеплени гермеймен», – деп, имам айтып, гелгенлени кабинетден чыкъмагъа тилей. Бурнуну тюбюне бир затлар сёйлей туруп, бек разисиз кюйде гелгенлер чыгып гете. Олардан сонг кабинетте камуфляж форма гийген, имбашларында погонлар булангъы, элли йыллар болагъан эргиши гире. «Ассалам алейкум, магъа имам тарыкъ. Биз гебин кыймагъа гелгенбиз». «Ваалейкум салам, гелин кызгъа сен ким боласан?» «Мен кызны атасыман». Бу гезик имам тувра: «Сен намаз кыламысан?» – деп сорай. Булай къаршылыгъа тамаша болгъан ата еринде адап къала. Амма бир мюгълет заман гетип, уяла туруп ол: «Кыймайман ва бир заманда да кыйлмагъанман», – дей. Алдагъы къонакъларындан мекенли тайышып битмесе де, артда гелгенлеге де имам сабур кюйде намазны кыйматлыгъыны гъакъында айта, товба этмеге чакъыра, Ислам динни гъакъында маълумат бере, намаз кыйгъан адамлар нечик уллу гюнагъ къазанагъанын да ачыкъ эте. Имамгъа тынглагъан сонг, ол адам: «Мен шо гъакъда бир де ойлашмагъан эдим. Эни шо гъар бек гёкюнемен», – дей. Имамны арты булан ол иманшагъадатны сёзлерин айта ва кыймай намаз кылажакъын, кыймай кыйгъанларын да тележегин билдире. Шолайлыкъда, сав агълюсюн де тюз ёлгъа слажакъман деп де айта.

P.S. Намаз кылыв – оъзюбюзню гъаракатыбыз ва къаст кылывубуз деп, ойлашабыз. Амма, гъакъыкъатда буса, шо дюр Аллагъны бизге бакъгъан рагъмулугъу, неге тюгол Ол Оъзюне сужда кыйлмагъа кыйгъан бизге. Намаз кыймайгъан адамлагъа буса, Аллагъ Оъзюне сужда кыйлмагъа кыймагъан.

Имам аш-Шагърани булай деп айтгъан: «Мени

шайыхым Али аль-Хавас булай дегенин эшитген эдим: «Аллагъны кюлу оър даражалы кюйде ибадат этмеге герек. Шо ибадат Ер юзюнде этеген бары да жинлени де, адамланы да ибадатына тенг буса да. Шо кюл ялынлы кюлно уъстюнде ибадат этсе де, дюнья яралган ва ахыр заман болганча да ибадат этсе де, шо заманда да ол Аллагъгъа тийишли макътав этмеге болмас, Ол Оъзюне сужда кыйлмагъа ихтияр бергени саялы».

Къахибли Магъамат.

Намазны кыйматлыгъы

Бир гезик бирев магъа булай сорав берген эди. Муна мен намаз кыйлмасам да, башгъалагъа яманлыкъ да этмеймен ва, бола туруп, яхшылыкълар этмеге де къарайман. Бир-биревлер буса, намаз кыйлагъангъа да къарамайлы, яманлыкълар этеген кюю бола. Шолайлыкъда, мен неге яман адамгъа гысапланмагъа герекмен?

Ол адамгъа мен булай затны гёз алдына гелтирмеге тиледим. Масала, биревню бай ата-анасы бар, олар да авлетине гиччиден берли тарыкъ-герегин болдуруп, анив къарап сакълай. Улан оъстенде буса, олар оъзлеге аз буса да агъамият бергенни

сое, уъстюне гелгенни де анив гере. Амма авлет шолай этмей, адамлагъа яманлыкъ этмеймен, деп мюкюр болмагъа къарай. Шо гъар биз яхшы адам деп айтмагъа болабызмы дагъы? Лакъырны башлагъан адам, шо улангъа яхшы деп айтмагъа ярамай деди. Олай болгъан сонг, Яратгъаныбызны буйрукъларын кютмейгенге яхшы адам деп айтмагъа яраймы? Ол чу бизин яратгъан ва къолап турагъан бары да ниъматланы да берген бизге. Яртагъаныбызны ниъматларыны бириси – 24 сагъатлыкъ гюнде – намазгъа янгыз бир сагъат гетедир. Шо бир сагъатны да биз Огъар багъышлап болмай бусакъ, яхшы адамлар деп нечик гысапланмагъа болабыз дагъы? Танышым мени булан рази болду ва гележекде ол намаз кыйлар деп умут этемен.

Кёбюсю адамлар, шо танышым йимик, Шариатны къанунларын кютмейгенин оъзгелеге яманлыкъ этмеймен деп англатмагъа къарай. Амма олар оъзлеге борчлу гиши борчун кыйтармай, акъчаны оъзге ишлеге харжлап айланагъанны герсе, шо адамгъа яхшы деп айтармы эди? Шолай болгъанда, неге Аллагъгъа ибадат этмеге бакъгъанда, биз къайдагъы затланы айтып, ибадатдан баш къачырмагъа къарайбыз? Бизин бары да барлыгъыбыз, малыбыз Ондан гелген чи!

Пачалыкъны башы бизин гъарибизни гъакъында билегенни, бизин гъакъда ойлашгъанны биле эдик буса, биз не йимик гыслени сезер эдик? Бизин гъакъда ол айланасындагъылагъа айтагъанны бизге етишдирсе, не ойлалар эдик? Яда бу жума пачабыз оъзюню янына чакъыражакъны билсек? Эсиме гелеген кюйде, сююнгенликден не этегенни билмес эдик.

Аллагъгъа ибадат этеген бусурман адам, оърде

эсгерилген адамдан эсе, гъар гюн хыйлы да артыкъ гюрметлене. Тёбенде эсгерилеген гъадислердеги сёзлеге яхшы кюйде тынгласагъыз, мени пикрум булан рази болурсуз. Яратгъаныбыз булай дей (маънасы): «Мени гъакъымда кюлум нечик ойлаша буса Мен шолайман ва олар Мени эсгергенде Мен олар булан боламан. Эгер ол Мени гъакъымда ичинден эсгерсе, Мен де ону гъакъында ичимден эсгерермен. Эгер ол Мени гъакъымда жамиятта эсгерсе, Мен де ону гъакъында ондан да яхшы жамиятта эсгерермен».

Башгъа гъадисде Аллагъу таала будай дей: «Мен намазны Мени де, кюлумну арасында экиге бёлгенмен. Мени кюлум тилегенни алар». Эгер кюл: «Дюньяланы Пачасына Аллагъгъа – макътав», – десе, Аллагъ: «Мени кюлум Магъа макътав этди», – деп айта. Кюл: «Рагъмулугъа», – дегенде, Аллагъ: «Мени кюлум Мени макътады», – деп айта. Ол: «Кыймат гюнню Есисине», – дегенде, Аллагъ: «Мени кюлум Мени макътавлу этди», – дей. Кюл: «Янгыз Сагъа биз баш иебиз ва янгыз Сенден биз кёмек излейбиз», – дегенде, Аллагъ: «Бу Мен ва Мени кюлумну арасында бёлунежек ва кюл тилегенни алажакъ», – дей. Кюл: «Бизин тюз ёлгъа онгар, рагъмулуну ёлуна, тек Сени ачывунг чыкъгъанланы ва терс ёлдагъыланы ёлуна салма», – дегенде, Аллагъ: «Бу – Мени кюлум учун ва Мени кюлум тилегенни алар», – дей.

Намаз – бизге Аллагъ берген уллу рагъмулукъ, шо саялы шо рагъмулукъну алмагъа алгъасагъыз. Бир намаз кыйлмагъа болмакъ учун адамлар бары да байлыгъын бермеге гъазир заманлар гелгенче, шо рагъмулукъдан пайдаланмагъа алгъасайыкъ.

Абубакр Дациев.

Али бин Абу Талиб

Ислам динни тарихи оъзюню игитлери ва айтылган алимлери булан бай. Шолай машгъур адамланы бириси – дёртюнчю халипа Али бин Абу Талиб де болган. Ол къурайыш къавумдан, хашимлени тухумундан болган, Мугъаммат Пайхаммарны * узукъариси. Али Пайхаммарга * инанып, Ислам динни къабул этген биринчи адамлардан болган, Пайхаммар * булан бары да къазаватларда ортакъчылыкъ этген.

Али асгъапны яш йыллары Ислам динни лап авур девюрлерине рас геле. Шо вакътилерде Пайхаммарга * оърден гелген буйрукъга гёре, ол Ислам динни яймагъа герек болган, шону булан бирче бусурманлагъа этилеген бастгын да гючлене гелген. Имансызлар Пайхаммарны * агъайы Абу Талибни сёзюн гысапгъа алагъангъа гёре, къурайшитлер инг башлап Пайхаммарга * гъакимлик, байлыкъ, къатынгишилер бермеге таклиф эте. Амма Пайхаммар * къатты кюйде шо бары да таклифни гери ура. Пайхаммар * олагъа: **«Гъей агъайым, башлагъан ишимни кюйдурмакъ учун, олар мени онг къолума гюнешни, сол къолума айны салса да, мен шону кюймасман»**, – деген. Пайхаммарны * агъайы берген жавап да дергни басылтагъанларындан болган: «Агъамны уланы, бар ва оъзюню суюгенни айт – Аллагъны аты булан ант этемен – мен сени олагъа бермесмен!» Амма Абу Талиб шондан сонг узакъ яшамай дюнъядан гете. Шону булан бирче имансызланы бастгынны да бирден-бир гючленмеге башлай. Натижада Аллагъ Оъзюню Элчисине * Мадина шагъаргъа гечмеге ихтияр бере.

Жабрайыл малайик Пайхаммарга * имансызлар ону оьлтюрмеге сюегенин билдире. Расулукълагъ * Абу Бакр булан бирче Макканы кююп гете. Къурайшитлер буса Пайхаммар * гетгенни билме де билмей къалган. Пайхаммарны * тешегине Али ятып гече юхлап чыгъа. Эрген буса, душманлар гелип, Пайхаммарны * оьлтюрмеге хыял эте, тек ону орнунда Алини табып, хантав болгъанына бек тамаша бола. Шолайлыкъда, Пайхаммар * учун жанын къурбан этмеге гъазир болганлардан Али биринчи болган.

Пайхаммар * мугъажирлени ва ансарланы къардашлыгъын гёрсетмеге сюегенде булай деп айта болган: «Бу мени иним! Аллагъны Элчисини * ва ону узукъариси Али бин Абу Талибни арасындагъы къардашлыкъ Аллагъ учун». Ол шолай къардашлыкъгъа лайыкълы адам да болган, неге туюл Пайхаммарны * янында болуп, Ислам динни яймакъ учун, оъзюню яшавун къазаватгъа багъышлагъан. Ону гъакъында булай айта болган: «Уруш болагъан ерден къачмагъан, давдан къоркъмагъан!»

Хандакъ деген къазаватда болган иш ону душманланы алдындагъы игитлигин анив гёрсете. Шо урушда имансызланы арасындан арап ярым атавны батыры губе (кольчуга) ва темир бёрк (шлем) гийген Амр бин Вуд алгъа чыгъып: «Дуэль этмеге гъазир адам бармы?» Али де шоссгагъа: «Гъей Пайхаммар! Шогъар къаршы мен барман!» – деген. Пайхаммар * Алини къызгъанып: «Олтур,

Али. Ол чу – Амр», – деген. Амр бирдагъы керен чыгъып: «Арагъызда эркек бармы? Оьлген сонг гирежек женнетигиз къайда?» Янгъдан Али: «Мен барман шогъар!» – дей ва шо сёзлерин къайтарып-къайтарып тақрарлай. Пайхаммар * гъар гезик: «Олтур, Али. Ол чу – Амр бин Вуд», – дей. Шо заман Али: «Гъей Аллагъны Элчисини * мен барман Амр бин Вудгъа къаршы чыкъмагъа», – дей. Артда да Пайхаммар * Алиге урушгъа чыкъмагъа ихтияр бере. Али душманны алдына игитни абатлары булан бара. Огъар къарап, Амр: «Сен кимсен, кюччакъ?» – деп сорай. «Мен Али бин Абу Талибмен», – деп, Али жаваплана. «Гъей къурдаш, магъа оъзюнгден уллу агъайларынгны йибер, мен сени къаныгны тёмкеге суймеймен», – дей Амр. Али кёк кёкюрювню тавушудай: «Амма мен сюемен сени къаныгны тёмкеге», – дей. Бу ерде Амр ачувланып, къынындан къылычын чыгъара ва дуэль башлана, чанг гетериле. Чанг сейир болганда, бусурманлар Амрны къангъа батгъанын гёре ва Алини: «Аллагъу Акбар!» – деген тавушун эшите. Арты булан бары да бусурманлар Аллагъгъа макътав эте.

Алини гъакъында бу янгъз бир хабар. Ол шо кепде саламат, тюзлюк, билим якъдан да оьзгелеге уьлгю болган. Ону менлигине кюшум – Пайхаммарны * къызы Фатима булан уьйленгенлик.

Пайхаммар * булай айта болган: **«Женнетни лап оър даражалы къатынлары – Хадижат, Фатима, Марьям, Асият»**. Али асгъап Аллагъны Элчисини * агълюсюнде оьсюп, ону тарбиясын гёрген ва Пайхаммарга * инанган. Яш йылларын-дан тутуп Али кюркювну билмейген, кюччакъ хасиятлы улан болган ва онда Аллагъдан кюркюв да болган. Али Пайхаммарны * гюрметли гиевю болган.

Пайхаммар * Алиге булай деген болган: **«Гъей Али! Аллагъ магъа къызым Фатиманы сагъа эрге бермеге буваргъан. Аллагъ сизге рагъмулу болсун. Сизин булан агъайыгъызыны сююндюрсюн, сизден таба кёп яхшылыкъны чыгъарсын!»** Аллагъу таала Пайхаммарны * дуасын къабул эте. Али асгъапгъа Гъасан ва Гюсейин тува. Пайхаммар * булай деп айтгъан: **«Булар мени уланларым, къызымны уланлары. Гъей Аллагъ, гертиден де, мен оланы сюемен – Сен де шоланы да ва шоланы сюегенлени де суй, деп тилеймен!»**

Али асгъапны яхшы къылыктларыны гъакъында кёп зат айтмагъа ярай, тек Пайхаммарны * ону гъакъында айтгъан сёзлери оьзге бары да сёзлерден къыйматлы. Ол булай деген: **«Сен, Муса пайхаммарны янында Гъарун болгъандай, мени янымдасан»**.

Хайбар деген урушну вакътисинде Пайхаммар * ону гъакъында булай деген: **«Тангала мен бир адамгъа байракъ бережекмен, огъар Аллагъ уьстюнюк бережек. Ол адам Аллагъны да, Пайхаммарны * да сюе, ону оъзюню де Аллагъ да, Пайхаммар * да сюе!»**

Бу Али Абу Талиб дейген халипаны берекетинден, шапагъатындан пайдаланмагъа бизге Аллагъ насип берсин! Амин.

Агъмат Абдулгъамитов.

Сакъатлагъа бизин кёмегибиз тарыкъ

Къайсы жамиятда да авруйган, сакъат адамлар бола. Шолай адамлар жамиятда оъзюню нечик гъалда гъис эте буса, якълаву сесе буса, кёмек гёре буса, умуми жамиятны гъалыны гъакъында натижа чыгъармагъа бола. Сакъат саялы пачалыкъдан кёмек алагъанланы Дагъыстанда санаву аз туюл. Шоланы арасында аутизм деген аврувдан авруйганлар да бар. Олайлагъа акъча кёмек булан янаша адамланы оьзге кёмеги де тарыкъ.

Шо гъакъда гъали-гъалилерде Дагъыстан бусурманланы ругъани идарасында аутизм булан авруйган яшланы ата-аналары булан ёлугъув оьтдю. Гелгенлени кёплери оьзлеге артыкъ зат тилемей эди, олагъа адамланы англаву ва жамиятгъа кюшулмагъы биринчи ерде. Белгили кюйде, шо гъакъда алгъа барыв гёрюнемей. Аллагъны кёмеги булан, сакъатлар оьз гючюне ва къардаш-кюрдашларына таянып, нечик буса да тувулунган гъалдан чыкъмагъа къарай. Олар оьзлеге языкъсынганны да тилемей. Бу сакъатлар, сав болмас аврув булан авруйганындан къайры, оьзге адамлардан къалышмай, шону англагъаны да сюер эди.

Аврув сынап гъисапда йибериле, тек шо сынап янгъз аврув къалгъанлагъа тиймей, шо сынапдан савлугъу барлар да оьтмеге герек. Биз шологъа нечик янаша бусагъа: чыдамлыкъ гёр-

сетип, рагъмулукъну къызгъанмай, гъайын эте бусагъа – Аллагъдан кюркювубуз да артар. Савлугъу ёкълагъа къарамакъ – бизин борчубуз экени белгили. Шоланы уьстюне барып гёрмек буса, сюннетлени бириси.

Бугюн бизден уьйлеринде бегетилген, жамият яшавдан ягъада къалгъан сакъатлар кёмек излей. Олар рагъмулукъгъа умут эте, оьзлени унутмасын деп тилей. Бизден кёп зат тилемей чи! Олар оьзлеге башгъа адамлагъа йимик янашгъанны тилей, зараллы адамлар деп гъисап этмесин деп тилей. Шо нече де гынч зат йимик гёрюне, амма яшавда нече де къыйын масъалагъа айланып къала.

Аллагъны кёмеги булан, бу ва оьзге аврувду дин къардашларыбызгъа жамиятны толу ватандашларыдай гъисап этмеге бажарылар!

Эстерилген адамлагъа кёмек этмеге сюегенлеге шу адресни де беребиз: Магъачкъла шагъар, Дахадаевни атындагъы орам, 73 номерли уьй, 1-нчи квартир. Телефонлар: 8 (8722) 681410; 8 (988) 695 83 96; 8 (928) 561 36 14.

Имамланы советини жыйыны оьтгерилди

Январь айны башында Магьачкьала Дагьыстан бусурманланы ругьани идарасында имамланы советини жыйыны оьтгерилди. Бу жыйында республикабызны бары да районланы ва шагьарланы имамлары ортакчылык этди. Олар гетген йылны натижаларын чыгьарды ва гележек йылгы ишге план кьурду. Жыйылганланы алдында доклад булан Дагьыстанны муфтиси Агьмат гьажи Абдулаев сйледи.

Ол сйлевюнде имамланы ишини гьакьында айта туруп, агьамиятлы масьалаланы уьстюнде айрыча токтады. Агьмат гьажи гьар межитде ревизионный (тергейген) комиссия кьурмагьа герек деди. Ону иши – йылда бир керен сама да, жамиятны алдында гьисап берив болмагьа тарыкь. Жагьиллени арасындагы ишни гьючлендирмек учун, имамла гьа охув жакьларда кеп болмагьа, онда иш гермеге ералды, неге тьогюл оьсюп гелеген наслугьа олар да жавап бере. Бу тармакьда уьстюнюкге етишмек учун, муфти гьалиги информация кьуралланы генг кюйде кьолламагьа чакьырды. Масала, ерли телевидениени, радиону, газетлени кьолламагьа не зат четим эте? Шолардан таба имамлар кеплеге етишдирив ваьза, насигьат этмеге бола. Шо муратлар учун "Ассалам" деген газетни де кьолламагьа тарыкь, онда макьалалар йиберсе, кеплеге пайда гелтирер. Белгили йимик, имамны савуту – сьз ва шо саялы ваьза этеген, адамланы адына чыгьып сйлейгенлер тилин бай этмеге, ону чарламагьа, англашылагьан ва тынглайганлагьа таьсир этеген кюйде сйлеп уьйренмеге тарыкь. Имамла-

ны иши уьстюнюк болсун учун, олар адамла гьа, айрокьда байла гьа харлы болмагьа герекмей. Шолай болмакь учун, имамлар гиччи буса да, оьз ишин юрютсе яхшы. Сьзюню ахырында Агьмат гьажи, имамлар этеген иши саялы, Алла гьны алдында жавап бермеге тьошежекни гьакьында унутмагьа герекмейгенни жыйылганланы эсине салды.

Магьачкьала шагьарны Баш жума-

межитини имамы Магьамматрасул гьажи Саадиев оьзюню сйлевюнде имамланы хасиятларыны гьакьында айтды. Масала, оланы тыш герюнюшо багьыйлы болмагьа тарыкь, опурагы саламатлы, артыкь безенмеген болмагьа тийишли. Адамланы алдына нас, онгсуз уьст булан чыкьмагьа ярайган зат тьогюл, деп айтылды.

"Исламны ньюрю" деген интернет

сайтны администратору Абубакр гьажи Дациев гьалиги информация кьуралланы агьамиятлыгыны ва олар кеп пайда гелтирив болагьаныны гьакьында доклад этди. "Муфти жагьил охувчулар агьачлыкьла гьа гете деп айтган эди, – дей Абубакр гьажи. – Мени эсима гелеген кюйде, жагьиллер терс ел гьа гетегенге, секталаны кьармагьына тьошегенге кьобюсю гезикде интернет гьонагь-

лы бола. Масала, ДГУ-ну интернет форумуна гирип кьарасагьыз, онда юрюлеген гьаракат гьа гьайран боларсыз. Биз бу ишге болган чакьы кеп агьамият бермеге тарыкьбыз. Бугюн кьобюсю бусурманлар, масьалаларын чечмек учун, интернеден пайдалана ва биз де шону эсде сакьлап, гьаракат башласакь дурус болур. Бусурманлар интернеде кьатнама гьа бол-

сун деп, биз "Исламны ньюрю" деген сайт ачганбыз. Шонда имамланы да ортакчылыкь этмеге, бир-бирибиз булан кьатнама гьа, макьалалар язып чыгьарма гьа, адамланы соравларына жаваплар бермеге чакьыраман. Биз пагьмулу адамланы кьуршап болсакь, ишибиз шайлы ал гьа барар эди. Имамлар интернетте агьамият бермеге башласа, бусурманла гьа да пайда болур эди".

Магьачкьала шагьарны баш жума-межитини имамы Магьамматрасул гьажи Саадиев Абубакрны сьзлерин якьлап, имамлар учун компьютерге уьйренив курслар ачма гьа чакьырды. Шолай этсе, информация кьуралланы да толу кюйде пайдаландырма гьа болар, деди ол. Бу таклиф имамланы якьлавун тапды.

Шагьбан гьажи Рамазанов оьзюню сйлевюнде республикада хыйлы яшерьом спорт булан машгьул деди ва шоланы арасында мекенли кюйде даьват иш юрютмеге герек, деп ташдырды. Спорт булан машгьул уланлар, аслу гьалда, абурлу адамлар болалар ва олар динге кеп кьада пайда да гелтирмеге болагьанда йимик, шо кепде кеп кьада балалар да гелтирмеге бола. "Ругь якьдан чыныкьган адам жамият гьа уллу пайда гелтирмеге бола ва шо саялы биз, имамлар, булай ишге герек чакьы агьамият бермеге борчлубуз", - деди Шагьбан гьажи.

Жыйында ругьани идарада кьатынгишилени арасында даьват этеген белюк ишлейгени гьакьында айтылды. Имамлар ишинде бу белюкню кьулдукчуларын ишге тартама гьа бола деп айтылды. Жыйынны ахырында имамлар оьз масьалаларын аян этди, пику алышдырды, гьз ал гьа тутулма гьа герек шлени уьстюнде ойлашды.

Азиз МИЧИГИШЕВ.

Абдулла Алишаевни атындагы савгьат

Екатеринбург шагьарда документальный кино фестивали болагьанны гьакьында кеплер эшитгендир. Гетген йыл шонда бизин якьлы Абдулла Алишаевни (Алла гь огьар рагьмат этсин) «Обыкновенный ваххабизм» деген киносуна биринчи ерни берген эди.

Бу йыл буса «Инсан ва дав» деген аты булангы документальный кинону Уьчюнчю бьютюнроссия фестивали «Кьоччакьлыкь ва ватандаш гьаракаты учун» деген Абдулла Алишаевни атындагы савгьат токташдырган. Шо гьакьда биз Екатеринбургда оьрде эстерилген кинофестивальда ортакчылыкь этип гелген, Абдулланы иниси Агьмат Алишаев булан елугьуп, гергенни, билгенни гьакьында айтмакьны тиледик.

– «Инсан ва дав» деген документальный кино фестивалинде янгьз дав гьа багьышланган фильмлер ортакчылыкь эте, – деп, хабарлай Агьмат. – Мунда Биринчи ва Экинчи дьоньа давланы, афган давну, оьзге давланы, оларда ортакчылыкь этгенлени гьакьындагы фильмлени гермеге бола. Фестиваль иш гермеге башлагьаны янгьз уьч йыл бола. Огьар бьютюнроссия деп айт гьа буса да, онда тыш пачалыкьланы авторлары да ортакчылыкь эте.

Бизин чакьырып, биз де шонда ортакчылыкь этдик. Онда яшайган дагьыстанлылар бизин елубузну да, турушубузну да гьайын этди, харжын чыгьарды. Онда яшайган ва ишлейген бизин якьлы Зайнулла Дарбишевни атын айрыча эгерер эдим. Ол сьз тиймесдей бизге ари в кьарады ва бизин бары да тарыкь-герегибизни кьютдю.

Фестиваль оьр даражада оьтдю. Эртен фильмлени герсетмеге башлап, сонг тьошге токтап,

янгьдан кьаравлар узатыла эди. Гьар кьаравдан сонг, гергенни гьакьында пику алышдырив бола эди. Абдулланы атындагы савгьатны алган Бес-

ланни гьакьындагы фильмни бек ушатдыкь. О кьарама гьа авур кино буса да, бек пагьмулу этилген эди. Каспийскиден бизин якьлылар да шонда ортакчылыкь этди. Йыракьдагы Екатеринбургда яшайган халкьны Кавказ гьа юреги авуртагьанны герюп, биз нече де тамаша болдукь ва шо бизге ари в де тийди. Олар ойлашагьан кюйде, террорчулукь ва экстремизм бьютюн пачалыкьны масьаласы ва шону да бирче чечмеге тарыкь. Залдагы кьаравчулар бизге яхшы кюйде тынглай эди, биздеги

гьалны англама гьа сие эди. Шо саялы таклифлер де бере эди, кемек этмеге гьазирбиз деп де айта эди. Дагьы да айтаман, булай янашыв бизин гьайран кьалдырды. Биз де Дагьыстанны бусурманларыны ругьани идарасы халкь арада этеген ишни гьакьында маълумат бердик.

Фестивальны онгаргьанлар Абдулланы оьзге фильмлерин йибермекни тилей эди. Олар Абдулла ишлейген кюйню эсере эди. Ону киноларында масьала бьютюнлей герсетиле, кьаравчугьа авторну ою ойлашама гьа четим этмей, натижада ол гергенинден маьналы гьукму чыгьарма гьа бола. Эстерилген кюйде, документальный кино чыгьаривда шо янгь кьайда, алда олай бирев де ишлемеген. Ондан кьайры, Исламны темасы россиялылар учун янгь. Шо саялыдыр, Абдулланы фильмлеринден сонг кьаравчуланы арасында узакь заман терен пику алышдырив башлана эди. Абдулланы «Обыкновенный ваххабизм» деген ва оьзге фильмлери Россияны хыйлы-хыйлы шагьарларында герсетилген.

Тюзюн айтса, фестивалдагы бары да фильмлер оьр даражалы тьогюл эди, бир-бирлерин биз ушатмадыкь. Миллетчиликни елунда этилгенлерин биз тьогюл, ерли халкь да айыплады. Миллетчиликте ел берилмеге ярамас деген пику чалынды, ортакь Ватаныбыз гьа шо уллу бала гь гелтирмеге бола, деп айтылды.

Фестиваль давну гьакьында бусада, шону онгаргьанланы аслу мурады: дав – бала гь, зарал, зулум, хорлав экенни герсетмек. Давдан улан тувмас деген айтыв шо ой гьа лап яхшы кьыйыша.

Азиз МИЧИГИШЕВ.

– Гелешинген адамы булан гёрюнмеге яраймы?

– Эгер гелешинген, тек гебин кыйылмагъан адам булан янгыз ерде кълмагъа гери урула, шо ят адам бола гебин кыйылгъанча. Ону гёрге, билмеге сюегенде, янында бирдагъы адам болмагъа тарыкъ.

– Бийимеге ярамай, йырламагъа чы айрокъда. Яшавда бир аз сама да шатлыкъ болмагъа герек чи! Мен намаз кыламан, ахыратымны да ойлайман, шо саялы йырдан арек турмагъа къарайман. Къумукъ йырмагъа да тынгламаймы?

– Не тилде йырлана буса да аслу мурад маънагъа да ва инструментлеге де къарала. Эгер гъарам къураллардан ва маъналардан таза болса, къатынгиши ят эркекlege йырмамаса, шоланы алдында бийимесе ярайдыр. Шатлыкъ деп айта буса, яшавда шат болмагъа гълал ёллар аз тююл чю!

– Къызны къачыргъанда, ону атасы гебин кыймагъа рази тююл буса, имамны ихтияры бармы бизин гебинлеме?

– Ёкъ. Булай гюнагъ ишлерде имам бирт де ортакъчылыкъ этмес.

– Тюшюмде адамны олюп гёрген эдим. Шо нени англата?

– Тюшлени биз чечмейбиз.

– Мен аглюсю бар адамны сюемен, ол да мени сюе. Мен шогъар эрге барсам, гюнагъ боламы?

– Гебин де кыйып, эрге барсанг, гюнагъ болмай. Шарият булан ону къатыны деп толу кюйде саналасан.

– Шариятда хачперес (христианин) булан ювукъ болмагъа яраймы?

– Гебин кыйылмагъан адам булан ювукъ болмагъа яратылмай, шо гюнагъ. Гебинни гъакъында сорала буса, гъалиги заманда, имам Шапиини мазгъабына гёре, бизде гебин кыйылма ярайгъан бизде гебин кыйыма ярайгъан герти китап аглюлер ёкъ. Имам Шафиини мазгъабына гёре.

– Мен къызны, къыз да мени сюе. Амма ону анасы магъа рази тююл, къызын да эрге бермеге сюймей. Мен шо къызны къачырсам, магъа гюнагъ боламы?

– Озокъда, бола. Къыз къачырып бусурман динге бир де кыйышагъан иш тююл. Ва шолай иш саялы сагъа таъзир этмеге герек шариятда да. Масъланы чечмек учун башгъа ёллар излемеге тарыкъ.

– Жунуб деген гългъа тюшсенг, авлакъдагъы татавул сувда киринмеге яраймы?

– Ярай эгер шо сув намазгъа жувунагъан сувну шартларына кыйыша буса: ичинде нажжасы, ва ийиси ёкъ буса, тюсюн алышдырмагъан буса.

– Дагъыстандагъы устазланы ишлеп, алапа алып, къазанагъан ишлери къайсыдыр?

– Бир устаз да ишлемей деп ким айтмагъа бола? Гъукумат иште ишлемесе де, гълал къазанчы оланы къайсыны да бола. Ондан къайры, мюритлери де кёмек кълун узатмай кыймай.

– Тюшюмде олюп ва менден уъч сорав алынагъан гёрген эдим ва шо соравланы бирисине жавап къайтарып болмадым. Шо нени англатмагъа бола?

– Тюсю яхшы, биз тюшлени англатып болагъанлар тююлбюз. Ибадатыгъызны камиллешдирмеге къаст кълыгъыз деп айтып чы болабыз.

Аявлу охувчулар, "Мобильный байлавлукъ" деген рубрикабызгъа SMS-лер геле. Тюнде шоланы беребиз. Шолагъа сиз де язмагъа боласыз.

Бизин номерибиз: 8988-296-94-22

– Жума намазгъа бармай кълмакъ гюнагъмы?

– Къатынгишилер жума намазгъа бармаса да ярай, амма эргишилер учун шо – борч. Токъташдырылгъан гъадисде айтылагъан кюйде, уъзюрю себепсиз арты артындан уъч жума намазгъа бармагъан гиши бизин бусурман жамиятыбыздан тююл.

– Къурманлыкъны юртда намаз кълмайгъанлагъа бергенче, озге юртда намаз къллагъанлагъа берсе яхшымы?

– Къурманлыкъны намаз кълмайгъан бусурман адамлагъа бермеге ярай.

– Тамгъа адамны яда жаны бар озгени суратын илмеге яраймы?

– Бу хилаплы (эришивлю) масъаладыр. Ярай деп айтагъанлар да бар, ярамай дейгенлер де бар. Шолай болгъанда, хилаплы затны этмесе яхшы.

Рузнама

Февраль

Дни	Утренний.	Восход	Обеденный	Послеобеден.	Вечерний	Ночной
1	5.23	7.02	12.03	14.39	17.04	18.30
2	5.22	7.01	12.03	14.40	17.05	18.31
4	5.20	6.58	12.03	14.42	17.08	18.34
6	5.18	6.56	12.03	14.44	17.10	18.36
8	5.15	6.53	12.03	14.46	17.13	18.39
10	5.13	6.51	12.03	14.48	17.15	18.41
12	5.11	6.49	12.03	14.50	17.17	18.43
14	5.09	6.46	12.03	14.52	17.20	18.46
16	5.07	6.44	12.03	14.54	17.22	18.48
18	5.05	6.41	12.03	14.56	17.25	18.50
20	5.03	6.38	12.03	14.58	17.28	18.52
22	4.59	6.35	12.03	15.00	17.31	18.55
24	4.56	6.32	12.02	15.01	17.33	18.58
26	4.54	6.29	12.02	15.03	17.35	19.00
28	4.54	6.26	12.02	15.05	17.38	19.03
30	3.54	5.3	12.00	14.36	17.01	18.27

Учредитель
Благотворительный фонд «Путь».
Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет
Председатель редакционного совета муфтий РД
Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ
Мухаммадханафи-хаджи ГАМЗАТОВ

Главный редактор
Патимат ГАМЗАТОВА

Редактор
Азиз МИЧИГИШЕВ
Компьютерная группа
Лейла ГУСЕЙНОВА
Ахмед МАГОМЕДОВ
Гульнара АБДУЛАЕВА

Менеджер
Мухаммад ХИРИЯСУЛАЕВ
Халидасхаб МАМАТХАНОВ

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по ЮФО (г. Ростов-на-Дону).

Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 10-6401 от 15 декабря 2006 г.

Индекс 51325

При перепечатке ссылка обязательна.

Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам».
Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20.

Заказ № _____

Сдано в печать 14 января 2010 г.
Тираж 3.200 экз.

Адрес редакции
367015, РД, г. Махачкала,
ул. М. Ярагского, 128.
Тел.: (8722) 61-00-64.

По вопросам подписки и доставки обращаться по телефону: по Республике Дагестан — 8-988-699-28-24 по г. Махачкале — (8722) 914-222.

E-mail: assalamweb@gmail.com;
www.assalam.ru